

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

О. С. Голіков

**ФАБРИКАЦІЯ ПОРЯДКУ
ЗНАННЯ В КОНСТИТУЮВАННІ СОЦІАЛЬНОГО**

Монографія

Харків – 2018

УДК 316.6/7
Г 60

Рецензенти:

Є. І. Головаха – доктор соціологічних наук, професор, заст. директора Інституту соціології Національної академії наук України;

І. В. Карпенко – доктор філософських наук, професор, декан філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

К. Г. Михайльова – доктор соціологічних наук, професор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія».

В оформленні обкладинки використані графічні роботи І. Д. Худякова «Операція відображення», «Dasein дизайну» та «Пристрасть пізнання / Episteme Pathos»

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 12 від 29.08.2017 р.)*

Голіков О. С.

Г 60 Фабрикація порядку. Знання в конституюванні соціального : монографія / О. С. Голіков. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 592 с.

ISBN 978-966-285-547-0

У монографії здійснюється концептуалізація порядку соціального як фабрикованого знанневого феномену. Автор, спираючись на широку теоретико-методологічну базу (соціальна антропологія, синтетичні методології, проблематика Іншого, теорії комунікації, дослідження форм суспільної свідомості, соціологія простору), аналізує процеси та модуси конституювання соціального та місця в них знання. Значну увагу приділено перспективам соціологічного дослідження конституювання влади, порядків, режимів, практик з позицій розширеної соціології знання. Запропоновані різноманітні осі епістемологічного упорядкування знання.

Здійснено соціологічну концептуалізацію знання як точки перетину суб'єкта дії, Другого (як конкретного іншого) та Третього (як абстрагованого, узагальненого іншого) в площинах дії, комунікації, означування та речовості, що дозволяє авторові розширити інтерпретацію знання.

Монографія шукає своїх читачів серед соціологів, філософів, спеціалістів з проблематики дискурсу та соціального пізнання.

УДК 316.6/7

ISBN 978-966-285-547-0

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2018

© Голіков О. С., 2018

© Худяков І. Д., графічні роботи, 2010–2014

© Правик М. В., макет обкладинки, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
ВСТУП	20
РОЗДІЛ 1. ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, ПОРЯДКИ: ДО (НЕ ТІЛЬКИ) СОЦІОЛОГІЇ ЗНАННЯ	30
1.1. Людські підстави соціального та соціальне як підстава людського.....	30
1.1.1. Соціальне як антропологічна константа.....	30
1.1.2. До антропології знання.....	39
1.1.3. Суб'єкт, свобода, знання.....	49
1.1.4. Антропологія тілесності: знанневий поворот.....	56
1.1.5. Недостатньо людське занадто: де кома?.....	62
1.2. Другий та Третій: хто є соціальним?.....	72
1.2.1. Соціальність та Інший.....	72
1.2.2. Реципрокність і фабрикація знання про Третього.....	91
1.2.3. Інфантильність без соціального Третього: серед безпосередності.....	102
1.2.4. І. Гофман про знання між соціальним Другим і соціальним Третім: кейс інтернету.....	117
1.2.5. Знанневість суб'єкта і можливість метасуб'єкта.....	129
1.3. Режими і порядки.....	141
1.3.1. До постановки задачі: порядок не випадковості, невипадковість порядку.....	141
1.3.2. Порядок соціальних порядків.....	153
1.3.3. Режими і режимності.....	164
РОЗДІЛ 2. КОМУНІКАЦІЯ, ЗНАННЯ, СВІДОМІСТЬ	175
2.1. Між знаком та судженням.....	175
2.1.1. Комунікації кидають виклик.....	176
2.1.2. Комунікації в знанневій конституції соціального.....	181
2.1.3. Знак, смисл, репрезентація.....	194
2.2. Форми суспільної свідомості в знанневій методології.....	211
2.2.1. Ретроспекція категоріального ряду.....	211
2.2.2. Магія, міф, священне в дзеркалі соціології знання.....	231
2.2.3. Форми суспільної свідомості Модерну: наука і ідеологія.....	250
2.2.4. До повсякденності: «практичні» форми суспільної свідомості.....	265

2.3. Знання і влада: конструювання та боротьба.....	277
2.3.1. Знання у владі соціального.....	277
2.3.2. Соціальне у владі знання.....	289
РОЗДІЛ 3. ХРОНОТОП ПОРЯДКІВ ЗНАННЯ.....	304
3.1. Хронотоп знання та знання про хронотоп.....	304
3.1.1. Простір соціального: неортодоксальна соціологія знання.....	304
3.1.2. Час порядку соціального і порядок соціального часу.....	320
3.2. Порядки онтології знання та можливість епістемології упорядкування.....	335
3.2.1. Осьове упорядкування знання про порядок соціального.....	335
3.2.2. Інтимне, публічне, приватне.....	345
3.2.3. Інтернальні осі порядків знання.....	363
3.3. Практики знання та знання практик.....	375
3.3.1. Осмислюючи дію: місце активності.....	375
3.3.2. Озвичаючи дію: місце повсякденності.....	385
3.3.3. Наповнюючи дію знанням: місце практик.....	397
РОЗДІЛ 4. ЕМПІРИКА ТА ПРАГМАТИКА ЗНАННЯ В ПОРЯДКАХ СОЦІАЛЬНОГО.....	416
4.1. Культурне споживання в процесах фабрикації знання.....	416
4.2. Знання і практики: діяльнісна фабрикація (не)відомого (на прикладі права).....	431
4.3. Концептуалізація поняття «протокол».....	450
4.4. Епістема епістоли. До можливості дослідження соціального в його об'єктиваціях.....	480
4.4.1. Епістемологія епістолярного: методологія і проблемні зауваження.....	480
4.4.2. Епікриз епістоли.....	483
4.4.3. Публічна фабрикація порядку соціального.....	511
ВИСНОВКИ.....	523
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	540